

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24

INTERNET <http://www.cbos.pl>

OŚRODEK INFORMACJI

693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

00 - 503 W A R S Z A W A

E-mail: sekretariat@cbos.pl

TELEFAX 629 - 40 - 89

BS/118/2002

OPINIE O INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ W POLSCE, CZECHACH, NA WĘGRZECH I W ROSJI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

OPINIE O INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ W POLSCE, CZECHACH, NA WĘGRZECH I W ROSJI

- Wśród badanych społeczeństw z krajów kandydujących do Unii Europejskiej największe zainteresowanie udziałem w referendum w sprawie przystąpienia do tej organizacji wyrażają Węgrzy, niewiele mniejsze Polacy, a zdecydowanie najmniejsze - Czesi. Uczestniczenie w referendum zapowiada ogółem 77% Węgrów (w tym 66% deklaruje, że na pewno pójdzie do urn), 72% Polaków (w tym 58% twierdzi, że na pewno będzie głosować) i 63% Czechów (tylko 35% jest tego pewnych). Jak na razie zainteresowanie Rosjan udziałem w ewentualnym referendum dotyczącym wejścia ich kraju do Unii Europejskiej nie jest duże - chce w nim uczestniczyć niewiele ponad połowa Rosjan (53%, w tym 24% deklaruje, że na pewno pójdzie głosować).
- Idea integracji cieszy się relatywnie największym poparciem na Węgrzech, stosunkowo najmniejszym w Czechach. Za przystąpieniem do Unii Europejskiej chce głosować 84% potencjalnych uczestników referendum akcesyjnego na Węgrzech, 66% w Polsce i 63% w Czechach. Integrację popiera ogółem - niezależnie od tego, czy weźmie udział w referendum czy też nie - blisko trzy czwarte Węgrów (72%), ponad połowa Polaków (55%) i niespełna połowa Czechów (47%). W Rosji za integracją opowiada się ponad połowa społeczeństwa (57%), ewentualne przystąpienie do Unii Europejskiej chciałoby poprzeć w referendum trzy czwarte jego potencjalnych uczestników.
- Unia Europejska w świadomości społeczeństw aspirujących do członkostwa w tej organizacji oznacza przede wszystkim sposób na zapewnienie lepszej przyszłości młodym ludziom, godziwe zarobki oraz z jednej strony możliwość otrzymania pracy w krajach unijnych, a z drugiej - sposób na powstanie nowych miejsc pracy.

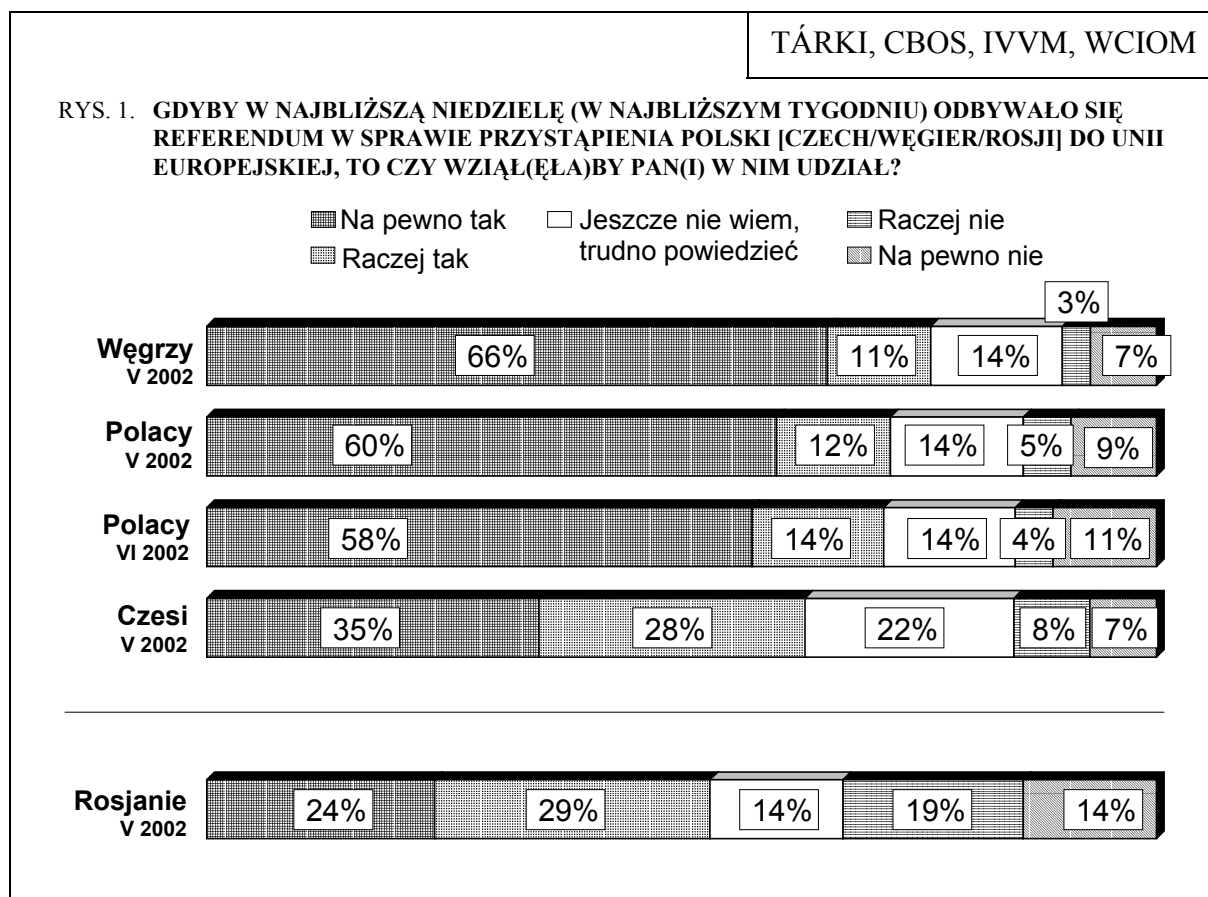
CBOS oraz partnerskie ośrodki badawcze w Czechach, na Węgrzech i w Rosji po raz kolejny wspólnie przeprowadziły badania dotyczące stosunku społeczeństw tych krajów do integracji europejskiej. Instytuty badawcze zapytały o udział i sposób głosowania w ewentualnym referendum w tej sprawie, a także o skojarzenia związane z Unią Europejską¹.

UDZIAŁ W REFERENDUM AKCESYJNYM I POPARCIE DLA INTEGRACJI

Spośród badanych społeczeństw największe zainteresowanie udziałem w referendum akcesyjnym wyrażają Węgrzy. Uczestniczenie w referendum w sprawie przystąpienia do Unii Europejskiej zapowiada ponad trzy czwarte Węgrów (77%), w tym dwie trzecie (66%) jest pewnych swojego udziału w głosowaniu. Stosunkowo licznie zamierzają stawić się przy urnach Polacy - według ostatnich danych 72% wyraża chęć głosowania w sprawie członkostwa w Unii Europejskiej, w tym 58% deklaruje, że na pewno będzie uczestniczyć w referendum. W Czechach zainteresowanie udziałem w referendum jest zdecydowanie niższe. Niespełna dwie trzecie Czechów (63%) deklaruje, że pójdzie do urn, w tym jedynie nieco więcej niż jedna trzecia (35%) jest pewna swego udziału w głosowaniu. Stosunkowo duża liczba Czechów nie podjęła jeszcze decyzji, czy będzie uczestniczyć w referendum w tej sprawie.

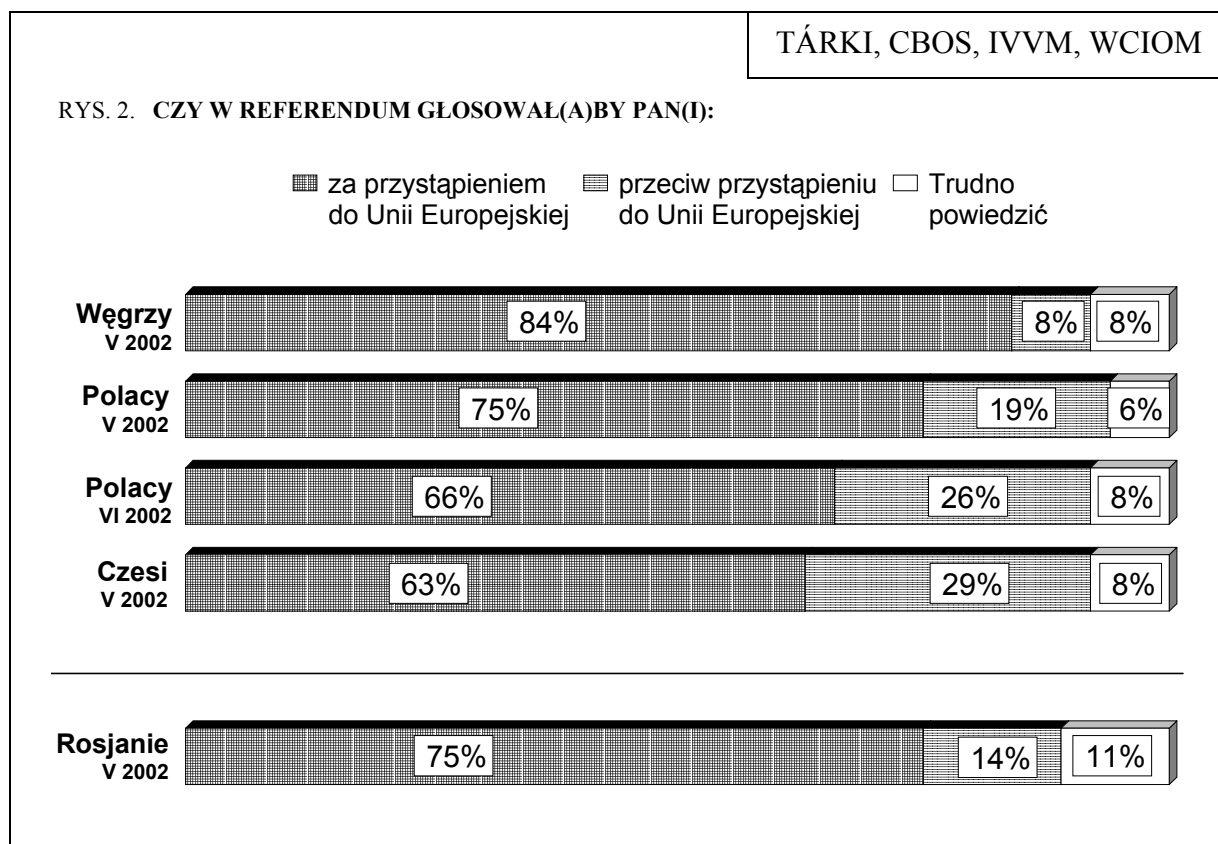
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (144) przeprowadzono w dniach 10-13 maja 2002 roku na 1047-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski, badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (145) zrealizowano w dniach 7-10 czerwca 2002 (N=1060). Sondaż w Czechach (IVVM) przeprowadzono w dniach 20-27 maja 2002 (N=1083), na Węgrzech (TÁRKI) w dniach 9-15 maja 2002 (N=1523), w Rosji (WCIOM) w dniach 24-27 maja 2002 (N=1600).

Ze zrozumiałych względów w Rosji jest stosunkowo najniższe zainteresowanie udziałem w ewentualnym referendum w sprawie integracji. W tej kwestii chce głosować ogółem 53% Rosjan, w tym tylko niespełna jedna czwarta (24%) deklaruje, że na pewno będzie uczestniczyć w referendum.

Węgrzy wyróżniają się nie tylko największym zainteresowaniem udziałem w referendum akcesyjnym, ale także stosunkowo największym poparciem dla integracji z Unią Europejską. Za przystąpieniem Węgier do tej organizacji chce głosować ogromna większość potencjalnych uczestników referendum (84%). Wyraźnie niższy jest poziom poparcia dla integracji wśród osób zamierzających uczestniczyć w referendum w obu pozostałych krajach kandydackich - w Polsce i w Czechach. W ostatnim badaniu zamiar głosowania za przystąpieniem do UE wyraziło dwie trzecie Polaków zainteresowanych udziałem w referendum (66%) oraz niewiele mniej Czechów (63%).

Rosjanie zamierzający uczestniczyć w ewentualnym referendum w sprawie wejścia ich kraju do Unii Europejskiej w zdecydowanej większości (75%) głosowaliby za integracją.

O stosunek do integracji zapytano także osoby niezamierzające uczestniczyć w referendum akcesyjnym. Uwzględniając deklaracje zarówno osób zainteresowanych udziałem w referendum, jak i tych, które nie chcą głosować bądź nie podjęły jeszcze decyzji w tej sprawie, otrzymaliśmy ogólne wskaźniki poparcia dla integracji w badanych społeczeństwach.

Największymi zwolennikami przystąpienia do UE są Węgrzy - 72% ogółu węgierskiego społeczeństwa popiera integrację. Na Węgrzech aprobatą członkostwa w Unii Europejskiej, przekraczającą również w ubiegłych latach poziom poparcia dla integracji w Polsce i Czechach, w ostatnim roku jeszcze się zwiększyła.

W Polsce w ciągu ostatnich trzech lat poparcie dla integracji podlegało jedynie stosunkowo niewielkim wahaniom. Po zanotowanym w maju tego roku wzroście aprobaty

integracji, w czerwcu poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej powróciło do poprzedniego poziomu (55%).

Również w Czechach w ciągu ostatnich trzech lat społeczny stosunek do integracji nie zmienił się znacząco. Niespełna połowa Czechów (47%) zalicza się do zwolenników integracji, a więcej niż jedna czwarta (27%) - do jej przeciwników. W Czechach większy odsetek społeczeństwa niż w Polsce i na Węgrzech nie ma określonego stosunku do integracji.

W Rosji społeczne poparcie dla przystąpienia do Unii Europejskiej jest zbliżone do poziomu notowanego w Polsce. Za integracją opowiada się obecnie, podobnie jak w roku ubiegłym, ponad połowa Rosjan (57%), a jedna piąta (21%) wyraża sprzeciw.

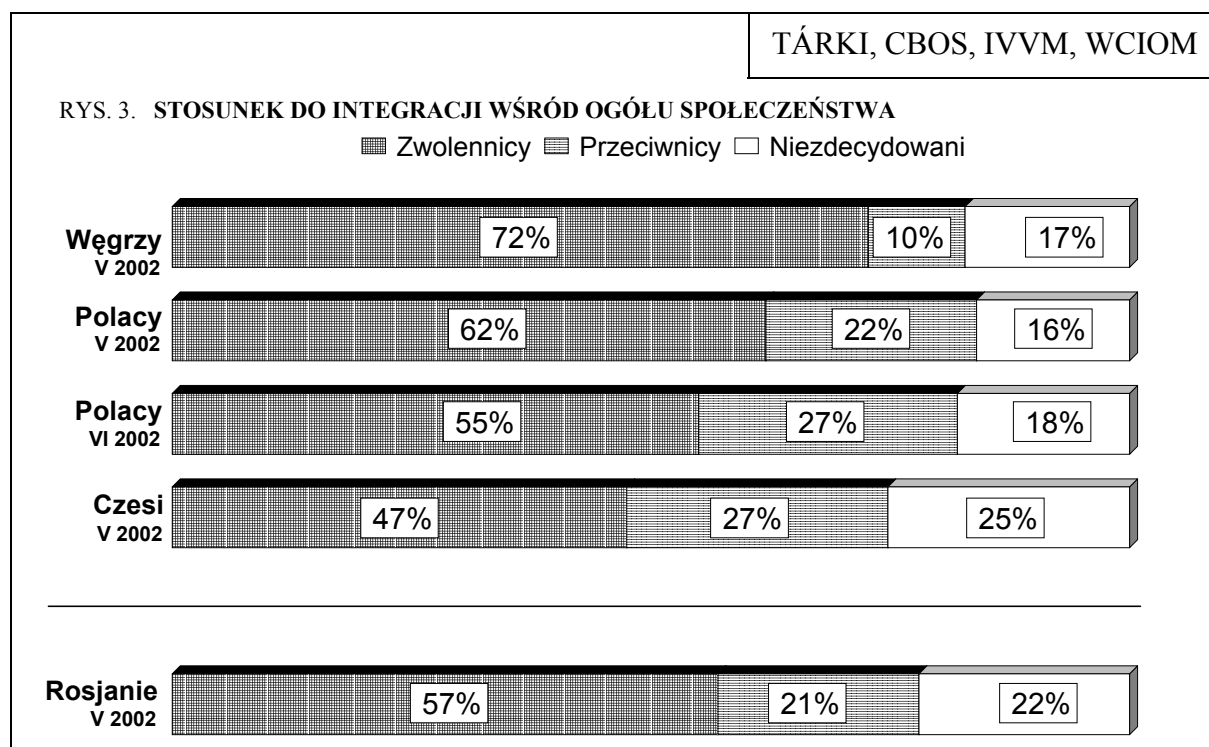

Tabela 1

Stosunek do integracji w całym społeczeństwie	Polacy						Czesi					Węgrzy					Rosjanie	
	V 1999	V 2000	IX 2000	III 2001	V 2002	VI 2002	V 1999	V 2000	IX 2000	III 2001	V 2002	V 1999	V 2000	IX 2000	III 2001	V 2002	III 2001	V 2002
	w procentach																	
Zwolennicy	55	59	55	55	62	55	45	49	51	45	47	68	68	69	65	72	54	57
Przeciwnicy	26	25	26	30	22	27	25	25	22	24	27	14	13	19	15	10	22	21
Niezdecydowani	19	16	19	15	16	18	30	26	27	31	25	18	19	12	20	17	24	22

SKOJARZENIA DOTYCZĄCE UNII EUROPEJSKIEJ

Instytuty badawcze w Polsce, na Węgrzech i w Rosji zapytały swoich respondentów także o to, co dla nich osobiście znaczy Unia Europejska. Najczęściej wskazywane skojarzenia były jednoznacznie pozytywne i bardzo zbliżone zarówno w Polsce i na Węgrzech, jak i w Rosji (abstrahując od faktu, że stosunkowo duża część Rosjan nie potrafi ich określić). Unia Europejska w świadomości społeczeństw aspirujących do członkostwa w tej organizacji oznacza przede wszystkim sposób na zapewnienie lepszej przyszłości młodym ludziom, godziwe zarobki oraz z jednej strony możliwość otrzymania pracy w krajach unijnych, a z drugiej - sposób na powstanie nowych miejsc pracy.

Tabela 2

Które z poniższych stwierdzeń najlepiej opisuje to, co dla Pana(i) osobiście znaczy Unia Europejska?	Polacy	Węgrzy	Rosjanie
	w procentach		
Sposób na zapewnienie lepszej przyszłości młodym ludziom	53	58	30
Możliwość otrzymania pracy w krajach UE	41	40	18
Godziwe zarobki	40	62	17
Sposób na powstanie nowych miejsc pracy	36	45	18
Możliwość podjęcia nauki w krajach UE	19	19	15
Ryzyko utraty narodowej niezależności	15	*	15
Ogrom biurokracji	12	4	4
Sposób ochrony praw obywatelskich	11	15	11
Bardziej stresujące życie	10	5	4
Ryzyko utraty pracy	8	6	9
Ryzyko wzrostu przestępczości	8	8	6
Rząd europejski	7	13	6
Ryzyko utraty różnorodności kulturowej	5	6	8
Inne	2	*	1
Trudno powiedzieć	7	7	23

* W badaniu węgierskim nie uwzględniono tej możliwości odpowiedzi.

W polskim społeczeństwie skojarzenia z Unią Europejską są zróżnicowane ze względu na stosunek do integracji. Jej zwolennicy mocniej niż ogół społeczeństwa wyrażają nadzieje związane z przystąpieniem do tej organizacji, wskazując, że UE to przede wszystkim lepsza przyszłość dla młodych ludzi, prawo do pracy w krajach unijnych, nowe miejsca pracy w Polsce oraz godziwe zarobki. Dla przeciwników integracji Unia Europejska

oznacza najczęściej zagrożenie narodowej suwerenności, biurokrację oraz bardziej stresujące życie. Skojarzenia przeciwników integracji nie są jednak wyłącznie negatywne. Stosunkowo często dzielają oni opinie jej zwolenników dotyczące lepszej przyszłości dla ludzi młodych i poprawy sytuacji społeczno-bytowej.

Tabela 3 **Dane dotyczą Polski**

Które z poniższych stwierdzeń najlepiej opisuje to, co dla Pana(i) osobiście znaczy Unia Europejska?	Stosunek do integracji		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
Sposób na zapewnienie lepszej przyszłości młodym ludziom	70	18	30
Możliwość otrzymania pracy w krajach UE	53	20	26
Godziwe zarobki	49	23	28
Sposób na powstanie nowych miejsc pracy	46	19	22
Możliwość podjęcia nauki w krajach UE	22	12	17
Ryzyko utraty narodowej niezależności	6	40	17
Ogrom biurokracji	5	31	12
Sposób ochrony praw obywatelskich	14	5	5
Bardziej stresujące życie	3	27	13
Ryzyko utraty pracy	4	19	9
Ryzyko wzrostu przestępczości	3	20	9
Rząd europejski	6	9	7
Ryzyko utraty różnorodności kulturowej	1	13	9
Inne	1	5	1
Trudno powiedzieć	2	7	28

★

★

★

Ostatnie badania stosunku Polaków, Węgrów i Czechów do integracji potwierdziły wyniki wcześniej prowadzonych obserwacji. Zdecydowanie najbardziej prointegracyjnym nastawieniem wyróżniają się Węgrzy - stosunkowo najbardziej zainteresowani udziałem w referendum akcesyjnym i skłonni głosować za przystąpieniem ich kraju do Unii Europejskiej. Idea integracji jest relatywnie najmniej atrakcyjna dla Czechów - zarówno mobilizacja do udziału w referendum w tej sprawie, jak i poparcie dla członkostwa w Unii

Europejskiej są w Czechach najniższe. Polacy stosunkowo dużą gotowością do udziału w referendum przypominają Węgrów, natomiast jeśli chodzi o poziom poparcia dla integracji, bliżej nam raczej do bardziej sceptycznych w tej sprawie Czechów.

Dla Rosjan ewentualne przystąpienie ich kraju do Unii Europejskiej to jeszcze bardzo odległa perspektywa, stąd też zapewne w niewielkim stopniu wyrażają zainteresowanie udziałem w referendum w tej sprawie. Można jednak powiedzieć, że wstępnie opowiadają się za przystąpieniem ich kraju do tej organizacji.

Dla badanych społeczeństw (Polaków, Węgrów i Rosjan) Unia Europejska oznacza przede wszystkim zapewnienie lepszej przyszłości młodym ludziom oraz poprawę sytuacji ekonomiczno-bytowej: godziwe zarobki, sposób na powstanie nowych miejsc pracy i możliwość zatrudnienia w krajach skupionych w tej organizacji.

Opracowała
Beata ROGUSKA